

.....

**Dario IVIĆ**

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za zaštitu bilja, Zagreb  
dario.ivic@hapih.hr

## **POTREBE, ZAHTJEVI I ODOBRENJE SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA ZA MALE KULTURE I NAMJENE**

### **SAŽETAK**

Na 68. Savjetovanju biljne zaštite održan je okrugli stol s temom odobravanja sredstava za zaštitu bilja za male kulture i male namjene. U aktivnoj raspravi razgovaralo se o zakonskom okviru, dosadašnjim iskustvima, perspektivama, poteškoćama i korištenju takvog odobravanja u Hrvatskoj. Predstavljena su gledišta nadležnih tijela, industrije sredstava za zaštitu bilja, poljoprivrednih proizvođača i znanstvene zajednice. Poljoprivredni proizvođači, osobito udruge, relativno su slabo upoznati s mogućnostima zahtjeva za male namjene. Nadležna tijela, industrija sredstava za zaštitu bilja i znanstvena zajednica spremni su im pri tome pružiti svu potrebnu potporu.

**Ključne riječi:** male namjene, proširenje odobrenja, Uredba (EZ) br. 1107/2009

### **UVOD**

Jedan od okruglih stolova održanih na 68. Savjetovanju biljne zaštite bio je „Potrebe, zahtjevi i odobrenje sredstava za zaštitu bilja za male kulture i namjene“. Okrugli stol zamišljen je kao razmjena mišljenja oko posebnih pravila koja vrijede za odobravanje sredstava za zaštitu bilja na malim kulturama i za male namjene. U isto vrijeme, rasprava je imala namjeru razmotriti mogućnosti, ograničenja i potrebe takvog odobravanja sredstava za zaštitu bilja u Hrvatskoj. Tema malih kultura i malih namjena pokušala se predstaviti iz perspektive različitih dionika – predstavnika industrije, institucija odgovornih za ocjenu sredstava za zaštitu bilja te poljoprivrednih proizvođača, uz sudjelovanje svih ostalih koji su pratili raspravu. Panelisti su bili mr. sc. Danko Tolić iz tvrtke Syngenta Agro d. o. o., dr. sc. Tina Fazinić Orešković iz HAPIH – Centra za zaštitu bilja i Branimir Vrkić, poljoprivredni proizvođač iz Zadarske županije. Okrugli stol održan je 5. veljače, a pratilo ga je stotinjak sudionika Seminara.

### **OKRUGLI STOL**

Biljna proizvodnja vrlo je raznolika i obuhvaća velik broj kultiviranih biljnih vrsta. Sredstva za zaštitu bilja još uvijek su temelj zaštite od štetnih organizama u biljnoj proizvodnji. Odobravanje sredstava za zaštitu bilja u Europskoj uniji provodi se prema Uredbi (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća. U



to ukidanja aktivnih tvari i povlačenja sredstava za zaštitu bilja, čime se u praksi gubi izvorni smisao onoga što je za male namjene zamišljeno Uredbom (EZ) br. 1107/2009.

Kako je spomenuto, svaka država Unije propisala je što se smatra malim namjenama. Pri tome je istaknuta razlika između malih namjena i malih kultura. Mala kultura je službeno određena kultura koja se uzgaja na malim površinama. Mala namjena može biti određena namjena sredstva za zaštitu bilja i na velikoj kulturi. Prema Uredbi (EZ) br. 1107/2009, „male namjene znače uporabu sredstva za zaštitu bilja u nekoj državi članici na bilju ili biljnim proizvodima koji se u toj državi članici uzgajaju u manjem opsegu, ili se uzgajaju u velikom opsegu, ali je potrebno zadovoljiti iznimnu potrebu zaštite bilja“. U Hrvatskoj se sve namjene na malim kulturama smatraju malim namjenama, no ostalo je nejasno tumačenje podrazumijeva li se isto za velike kulture. U Hrvatskoj su male kulture propisane Smjernicama za usporednu procjenu sredstava za zaštitu bilja prema članku 50. Uredbe (EZ) 1107/2009, što je na snazi od 2016. godine bez ažuriranja. U Hrvatskoj su kao velike kulture propisani ječam, kukuruz (izuzev kukuruza šećerca, kukuruza kokičara i sjemenskog kukuruza), zob, pšenica, krumpir, maslina, vinova loza, jabuke, mandarine, šljive, soja, suncokret, šećerna repa, uljana repica te rajčica i luk na otvorenom. Sve ostale kulture smatraju se malim kulturama. Hrvatska za sada nije iscrpnije propisala štetne organizme ili okolnosti koji se smatraju malim namjenama na velikim kulturama. Spomenute Smjernice navode kako se mala namjena, među ostalim, odnosi na „primjene sredstva za zaštitu bilja u cilju suzbijanja štetnog organizma koji nije značajan štetni organizam na velikoj kulturi“.

Kriteriji i popisi malih kultura i malih namjena različiti su u državama Unije, a postoje i sveobuhvatne inicijative kojima se koordinira i potiče odobrenje sredstava za zaštitu bilja za male namjene. Neke države odredile su popis malih kultura, slično Hrvatskoj, dok je dio država dodatno propisao kriterije po kojima se neka kultura smatra malom. Primjeri kriterija za male kulture u pojedinim državama Unije prikazani su u tablici 1.

**Tablica 1.** Kriteriji za određivanje malih kultura u nekim državama Unije.

**Table 1.** Criteria for defining minor crops in some Member States.

<b>Država</b> <b>Country</b>	<b>Uvjet</b> <b>Criteria</b>
Austrija	Površina uzgoja < 10 000 ha
Belgija	Različiti kriteriji, određivanje kroz Nacionalno tijelo za odobranje SZB-a
Češka	Površina uzgoja < 10 000 ha Prosječna konzumacija < 1,5 g/dan/stanovniku
Estonija	Površina uzgoja ≤ 1 % ukupne poljoprivredne površine Proizvodnja ≤ 1 % ukupne poljoprivredne proizvodnje Prosječna konzumacija < 7,5 g/dan/stanovniku

Finska	Površina uzgoja < 8 000 ha Zaštićeni prostori, voće, ukrasno bilje, ozime uljarice, ozime žitarice osim pšenice i raži
Francuska	Površina uzgoja < 20 000 ha Proizvodnja < 40 000 t/godišnje Prosječna konzumacija < 0,125 g/ kg tjelesne mase/dan
Mađarska	Površina uzgoja < 6 000 ha
Nizozemska	< 5 000 ha za ratarske usjeve, < 1 000 ha za zaštićene prostore
Njemačka	Površina uzgoja < 10 000 ha Proizvodnja < 40 000 t/godišnje Prosječna konzumacija < 0,125 g/ kg tjelesne mase/dan
Italija	Površina uzgoja < 20 000 ha Šumarske kulture, ukrasno bilje
Latvija	Površina uzgoja < 10 000 ha
Litva	Površina uzgoja < 5 000 ha
Poljska	Površina uzgoja < 2 % ukupne poljoprivredne površine
Portugal	Površina uzgoja < 10 000 ha Prosječna konzumacija < 7,5 g/dan/stanovniku
Slovačka	Površina uzgoja < 10 000 ha
Španjolska	Površina uzgoja < 10 000 ha Prosječna konzumacija < 7,5 g/dan/stanovniku
Švedska	Voće, povrće i ukrasno bilje

Tijekom okruglog stola postavljeno je više pitanja i pokrenule su se rasprave u publici. Možda je najvažnije istaknuti da je poljoprivrednike zanimala mogućnost pokretanja postupka odobrenja za male namjene, potrebna dokumentacija i troškovi postupka.

Na okruglom stolu zaključeno je kako se mogućnost proširenja odobrenja sredstava za zaštitu bilja za male namjene može više podržati i promovirati. Predstavnici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva istaknuli su kako su uvijek spremni pružiti potporu podnositeljima takvih zahtjeva, ponajprije udrugama, ali i pojedinačnim poljoprivrednim proizvođačima. Industrija sredstava za zaštitu bilja također praktično pomaže i stručno podupire poljoprivrednike u potrebama za malim namjenama. Poljoprivredni proizvođači i njihova udruženja mogu se bolje upoznati s mogućnostima takvog odobravanja, a na stručnu potporu spremne su i znanstvene institucije. Moguće je razmatranje i ažuriranje službenog popisa i definicije malih namjena u Hrvatskoj.

## **PLANT PROTECTION PRODUCTS FOR MINOR CROPS AND USES – NEEDS, REQUIREMENTS AND AUTHORISATION**

### **SUMMARY**

At the 68th Plant Protection Conference, a round table was held on approval of plant protection products for minor crops and minor uses. The active

.....

discussion focused on the legal framework, previous experiences, perspectives, difficulties and practical use of such approvals in Croatia. The views of the competent authorities, plant protection products industry, agricultural producers and scientific community were presented. Agricultural producers, and especially their associations, are relatively poorly informed about the possibilities of submitting applications for minor uses. The competent authorities, plant protection product industry and scientific community are ready to provide all support necessary in this regard.

**Key words:** minor uses, extension of authorization, Regulation (EC) No 1107/2009

*Autor se zahvaljuje panelistima okruglog stola Danku Toliću, Tini Fazinić Orešković i Branimiru Vrkiću, kao i svim sudionicima Seminarima koji su pratili raspravu te dali svoj doprinos pitanjima, odgovorima i konstruktivnim komentarima.*